

Bryssel den 11 december 2008
S407/08

Rapport om genomförandet av EU:s säkerhetsstrategi

- Att skapa säkerhet i en värld i förändring -

Sammanfattning

Fem år efter antagandet av den europeiska säkerhetsstrategin bär Europeiska unionen ett större ansvar än någonsin under sin historia.

EU är fortfarande en viktig stabiliserande faktor. Utvidgningen har lett till att demokrati och välstånd har spritts över hela vår världsdel. På Balkan sker en förändring till det bättre. Vår grannskapspolitik har skapat en stabil ram för förbindelser med våra partner i söder och i öster, nu med en ny dimension i unionen för Medelhavsområdet och det östliga partnerskapet. Sedan 2003 har EU bidragit genom att i ökande omfattning ta sig an kriser och konflikter i områden som Afghanistan eller Georgien.

Europa står ändå, tjugo år efter det kalla kriget, inför allt mer komplexa hot och utmaningar.

Konflikter i Mellanöstern och på andra platser i världen är fortfarande olösta medan andra har flammats upp även i vårt grannskap. Att stater råkar i upplösning påverkar vår säkerhet genom brottslighet, olaglig invandring och, på senare tid, piratdåd. Terrorism och organiserad brottslighet har utvecklats och står för nya hot, även inom våra egna samhällen. Det iranska kärnenergiprogrammet har gjort avsevärda framsteg och utgör en fara för stabiliteten i regionen och för hela systemet för icke-spridning.

Globaliseringen har fört med sig nya möjligheter. En hög tillväxt i utvecklingsländerna, med Kina i spetsen, har hjälpt miljontals människor ut ur fattigdom. Men globaliseringen har även gjort hoten mer komplexa och sammanhängande. Pulsådronna i vårt samhälle – till exempel informationssystem och energiförsörjning – har blivit mer sårbara. Den globala uppvärmningen och miljöförstörelsen förändrar vår planets utseende. Globaliseringen påskyndar dessutom maktförskjutningar och blottlägger skillnader i värderingar. Den senaste tidens oro på finansmarknaderna har skakat om både utvecklade ekonomier och utvecklingsekonomier.

Europa kommer att växa med dessa nya utmaningar, på samma sätt som tidigare i historien.

Med hjälp av en unik uppsättning instrument bidrar EU redan till en tryggare värld. Vi har arbetat för att bygga upp människors säkerhet genom att minska fattigdom och ojämlikhet, främja god samhällsstyrning och mänskliga rättigheter, stödja utvecklingen och angripa de underliggande orsakerna till konflikter och bristande säkerhet. EU är fortfarande den största biståndsgivaren till länder som lider nöd. Ett engagemang på lång sikt krävs för en varaktig stabilisering.

Under det senaste årtiondet har den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna som en integrerad del av vår gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik vunnit erfarenheter och fått större resurser, med över 20 uppdrag som utplacerats som reaktion på kriser, som omfattar alltifrån fredsuppbyggande efter tsunamin i Aceh till skydd av flyktingar i Tchad.

Dessa framsteg är ett resultat av en särskild europeisk strategi för utrikes- och säkerhetspolitik. Men vi kan inte slå oss till ro med situationen. För att garantera vår egen säkerhet och uppfylla våra medborgares förväntningar måste vi vara beredda att påverka händelserna. Detta innebär att vi blir mer strategiska i vårt sätt att tänka samt effektivare och mer synliga runtom i världen. Den största framgången kan vi uppnå om vi agerar i god tid och på ett enhetligt sätt med hjälp av lämpliga resurser och ett varaktigt stöd från allmänheten.

Varaktiga konfliktlösningar måste binda samman samtliga regionala aktörer med ett gemensamt intresse för fred. Självständiga regeringar måste ta ansvar för följderna av sina handlingar och gemensamt dela ansvaret för att skydda befolkningar från folkmord, krigsförbrytelser, etnisk rensning och brott mot mänskligheten.

Det är viktigt att länder följer de grundläggande principerna i FN-stadgan och OSSE:s principer och åtaganden. Vi måste tydligt visa att respekt för staternas suveränitet, oberoende och territoriella integritet samt fredlig tvistlösning inte är förhandlingsbara. Hot eller användning av militärt våld får inte tillåtas lösa territoriella frågor – någonstans.

På global nivå måste Europa gå i spetsen för en förnyelse av den multilaterala världsordningen. FN utgör toppen inom det internationella systemet. Allt som EU har gjort på säkerhetsområdet har kopplats till FN:s mål. Vi har ett unikt tillfälle att förnya multilateralismen i samarbete med Förenta staterna och med våra partner världen över. För Europa är de transatlantiska förbindelserna fortfarande en oersättlig grundval som bygger på en gemensam historia och ett gemensamt ansvar. EU och Nato måste fördjupa sitt strategiska partnerskap för ett bättre samarbete i samband med krishantering.

EU har gjort betydande framsteg under de senaste fem åren. Vi är erkända som en viktig bidragsgivare till en bättre värld. Trots allt som har uppnåtts återstår det arbete när det gäller genomförandet av den europeiska säkerhetsstrategin, vilket ännu pågår. För att tillvarata vår fulla potential behöver vi bli mer kompetenta, mer konsekventa och mer aktiva.

Inledning

Europeiska rådet antog den europeiska säkerhetsstrategin i december 2003. För första gången fastställde det principer och klara mål för att främja EU:s säkerhetsintressen på grundval av våra grundläggande värderingar. Den är heltäckande till sitt upplägg och är fortfarande fullständigt relevant.

Denna rapport ersätter inte den europeiska säkerhetsstrategin utan förstärker den. Den ger ett tillfälle till att undersöka hur vi har genomfört den i praktiken och vad som kan göras för att förbättra genomförandet.

I. GLOBALA UTMANINGAR OCH CENTRALA HOT

I den europeiska säkerhetsstrategin fastställs en rad hot och utmaningar mot våra säkerhetsintressen. Fem år senare har dessa inte försvunnit; vissa har blivit viktigare och alla har blivit mer komplexa.

Spridning av massförstörelsevapen

Denna spridning, av både stater och terrorister, identifieras i den europeiska säkerhetsstrategin som "potentiellt det största hotet mot EU:s säkerhet". Denna risk har ökat under de senaste fem åren och utsatt det multilaterala systemet för påfrestningar. Samtidigt som Libyen har avvecklat sitt program för massförstörelsevapen måste fortfarande Iran, och även Nordkorea, återvinna det internationella samfundets förtroende. Ett sannolikt uppsving för den civila användningen av kärnkraft under de kommande decennierna ställer även systemet för icke-spridning inför utmaningar om det inte åtföljs av lämpliga skyddsåtgärder.

EU har även varit mycket aktivt i multilaterala forum på grundval av strategin mot massförstörelsevapen som antogs 2003 och har stått i spetsen för de internationella ansträngningarna för att komma till rätta med Irans kärnenergiprogram. I strategin betonas förebyggande arbete, genom att arbeta via FN och multilaterala avtal, genom att agera som en viktig givare och genom att arbeta med tredjeländer och regionala organisationer för att förbättra deras kapacitet att förhindra spridning.

Vi bör fortsätta med denna taktik, med politiska och ekonomiska åtgärder. Ett framgångsrikt resultat från konferensen för översyn av icke-spridningsavtalet 2010, särskilt i syfte att förstärka systemet för icke-spridning, är av avgörande betydelse. Vi kommer att sträva efter att säkerställa att denna konferens på ett välavvägt, effektivt och konkret sätt undersöker olika möjligheter att intensifiera de internationella insatserna mot spridning, fullfölja nedrustningen och säkerställa en ansvarsfull utveckling av den fredliga användningen av kärnenergi i de länder som önskar göra detta.

Mera arbete krävs också när det gäller särskilda frågor, bland andra EU:s stöd till en multilateral strategi för kärnbränslecykeln, arbete mot finansiering av spridning, åtgärder för biosäkerhet och bioskydd, förhindrande av spridningen av bärarsystem, Förhandlingar bör inledas om ett multilateralt avtal om förbud mot framställning av klyvbart material för tillverkning av kärnvapen.

Terrorism och organiserad brottslighet

Terrorism, inom Europa och i världen i övrigt, utgör fortfarande ett stort hot mot våra levnadsvillkor. Attacker har ägt rum i Madrid och i London, medan andra har avvärjts och inhemska grupper spelar en allt större roll inom vår egen världsdelen. Den organiserade brottsligheten fortsätter att utgöra ett hot mot våra samhällen, med olaglig handel med narkotika, människohandel och handel med vapen vid sidan av gränsöverskridande bedrägerier och penningtvätt.

Sedan 2003 har EU gjort framsteg med hanteringen av båda hoten, med ytterligare åtgärder inom unionen i enlighet med Haagprogrammet från 2004 och den nya strategin för den yttre dimensionen av rättsliga och inrikes frågor, som antogs 2005. Dessa har gjort det lättare att bedriva utredningar över gränserna och att samordna straffrättsliga förfaranden. EU:s strategi mot terrorism, även den från 2005, bygger på respekt för de mänskliga rättigheterna och internationell rätt. Den följer en strategi i fyra delar: förebyggande av radikaliserings- och rekryteringsfaktorer och de faktorer som ligger bakom dessa, skydd av potentiella mål, förföljande av terrorister samt avhjälpande av följderna av en attack. Samtidigt som nationella åtgärder är av största vikt har utnämningen av EU:s samordnare för kampen mot terrorism varit ett viktigt framsteg på europeisk nivå.

Inom EU har mycket gjorts för att skydda våra samhällen mot terrorism. Vi bör intensifiera samordningsförfarandena för reaktion på allvarliga terroristincidenter, särskilt när kemiska eller radioaktiva ämnen, kärnämnen och ämnen för bioterrorism används, på grundval av befintliga bestämmelser i bland annat krissamordningssystemet och civilskyddsmekanismen. Ytterligare arbete när det gäller finansiering av terrorism är nödvändigt tillsammans med en effektiv och övergripande EU-strategi för utbyte av information med vederbörlig hänsyn till skyddet av personuppgifter.

Vi måste även göra mer för att motverka radikaliserings- och rekryteringsfaktorer genom att ta itu med extremistiska ideologier och bekämpa diskriminering. En interkulturell dialog, i sådana forum som Civilisationernas allians, spelar en viktig roll.

När det gäller den organiserade brottsligheten bör befintliga partnerskap i vårt närområde och med viktiga partner, även inom FN, fördjupas, genom att rörlighet för personer, polissamarbete och straffrättsligt samarbete tas upp. Genomförandet av befintliga FN-instrument mot brottslighet är av avgörande betydelse. Vi bör ytterligare stärka vårt partnerskap mot terrorism med Förenta staterna, även på området för utbyte av uppgifter och dataskydd. Vidare bör vi förstärka resurserna hos våra partner i Sydostasien, Afrika och våra grannar i söder. EU bör stödja multilaterala insatser, i första hand inom FN.

Vi behöver förbättra vårt sätt att sammanföra interna och externa dimensioner. Bättre samordning, insyn och flexibilitet behövs inom olika organ både på nationell nivå och på europeisk nivå. Detta fastställdes redan i den europeiska säkerhetsstrategin för fem år sedan. Framstegen har varit långsamma och ofullständiga.

It-säkerhet

Moderna ekonomier är kraftigt beroende av kritisk infrastruktur, bl.a. transporter, kommunikationer och energiförsörjning, men även Internet. I EU:s strategi för ett säkert informationssamhälle som antogs 2006 tas Internetbaserad brottslighet upp. Attacker mot privata eller statliga it-system i EU:s medlemsstater har dock gett denna brottslighet en ny dimension i form av ett potentiellt nytt ekonomiskt, politiskt och militärt vapen.

Ytterligare arbete krävs på detta område för att undersöka förutsättningarna för en övergripande EU-strategi, öka medvetenheten och förstärka det internationella samarbetet.

Energisäkerhet

Oro avseende energiberoendet har ökat under de senaste fem åren. Minskande produktion inom Europa betyder att senast 2030 kommer upp till 75 % av vår olja och gas att behöva importeras. Denna import kommer att komma från ett begränsat antal länder, varav många står inför hot mot stabiliteten. Vi står inför en rad säkerhetsutmaningar som berör samtliga medlemsstaters ansvar och solidaritet.

Vår reaktion måste vara en EU-energipolitik som kombinerar externa och interna dimensioner. I den gemensamma rapporten från den höge representanten och kommissionen i juni 2006 anges de huvudsakliga delarna. Inom Europa behöver vi en mer enad energimarknad, med större sammankoppling, särskild uppmärksamhet på de mest isolerade länderna och krismekanismer för att hantera tillfälliga leveransavbrott.

Större diversifiering av bränslen, försörjningskällor och transitvägar är avgörande, liksom god samhällsstyrning, respekt för rättsstaten och investeringar i ursprungsländerna. EU:s politik stöder dessa mål genom åtaganden i Centralasien, Kaukasien och Afrika, samt genom det östliga partnerskapet och unionen för Medelhavsområdet. Energi är en viktig faktor i förbindelserna mellan EU och Ryssland. Vår politik bör ta itu med transitvägar, inbegripet genom Turkiet och Ukraina. Med våra partner, inbegripet Kina, Indien, Japan och USA, bör vi främja förnybar energi, energi med låga koldioxidutsläpp och energieffektivitet i kombination med öppna och väl reglerade globala marknader.

Klimatförändringar

Under 2003 hade den europeiska säkerhetsstrategin redan identifierat säkerhetskONSEKVENSERNA av klimatförändringarna. Fem år senare har detta blivit akut. I mars 2008 lade den höge representanten och kommissionen fram en rapport för Europeiska rådet där klimatförändringarna beskrivs som något som mångdubblar hoten. Naturkatastrofer, miljöförstöring och konkurrens om tillgångar förvärrar konflikter, särskilt i situationer med fattigdom och befolkningstillväxt, med humanitära, hälsomässiga, politiska och säkerhetsmässiga konsekvenser, inbegripet större migration. Klimatförändringar kan också leda till tvister om handelsvägar, havsområden och resurser som tidigare inte var tillgängliga.

Vi har ökat vårt konfliktförebyggande och vår krishantering, men behöver förbättra kapaciteten för analys och tidig varning. EU kan dock inte agera ensamt. Vi måste påskynda vårt arbete med de länder som står inför den största risken genom att stärka deras kapacitet att klara situationen. Internationellt samarbete, med FN och regionala organisationer, kommer att vara en grundförutsättning.

II. STABILITETSBYGGANDE I OCH UTANFÖR EUROPA

Inom vår kontinent fortsätter utvidgningen att vara en stark drivkraft för stabilitet, fred och reform.

Med Turkiet inleddes förhandlingar under 2005 och ett antal kapitel har sedan dess öppnats. Framstegen i västra Balkan har fortsatt, om än långsamt. Anslutningsförhandlingarna med Kroatien går framåt. F.d. jugoslaviska republiken Makedonien har beviljats status som kandidatland. Stabiliserings- och associeringsavtal har undertecknats med andra länder i västra Balkan. Serbien är nära att uppfylla alla villkor för att närma sig djupare förbindelser med EU. EU fortsätter att spela en ledande roll i Bosnien och Hercegovina, men trots framstegen krävs det mer av lokala politiska ledare för att undanröja hindren för reformer.

I Kosovo utplaceras vi Eulex, vårt hittills största civila ESFP-uppdrag, och kommer att fortsätta med ett betydande ekonomiskt stöd. I hela regionen är samarbete och goda grannförbindelser oundgängliga.

Det ligger i vårt intresse att länderna runt våra gränser styrs på ett bra sätt. Den europeiska grannskapspolitiken som inleddes 2004 stöder denna process. I öst deltar alla berättigade länder utom Vitryssland, med vilket vi nu tar steg i den riktningen.

Med Ukraina har vi gått längre, med ett långtgående associeringsavtal som är nära att slutföras. Vi kommer snart att inleda förhandlingar med Republiken Moldavien om ett liknande avtal. Svartahavssynergien har inletts för att komplettera EU:s bilaterala politik i denna region av särskild betydelse för Europa.

Ny oro har uppstått över de så kallade "frysta konflikterna" i vårt östliga grannskap. Situationen i Georgien, när det gäller Abchazien och Sydossetien har trappats upp, vilket ledde till väpnad konflikt mellan Ryssland och Georgien i augusti 2008. EU ledde de internationella motåtgärderna, genom medling mellan parterna, humanitärt bistånd, ett civilt övervakningsuppdrag och betydande ekonomiskt stöd. Vårt engagemang kommer att fortsätta genom att EU leder Genèveprocessen. En möjlig lösning av konflikten i Transnistrien har fått ökad drivkraft genom EU:s aktiva deltagande i förhandlingsformatet 5+2 och EU:s gränsövervakningsuppdrag.

Medelhavsområdet, ett område av stor betydelse och stora möjligheter för Europa, medför fortfarande komplicerade utmaningar, såsom otillräcklig politisk reform och olaglig invandring. EU och flera Medelhavspartner, bland annat Israel och Marocko, arbetar för en fördjupning av sina bilaterala förbindelser. Den europeiska grannskapspolitiken har stärkt reformer som ursprungligen inleddes enligt Barcelonaprocessen 1995, men regionala konflikter i kombination med växande radikalism fortsätter att orsaka instabilitet.

EU har varit centralt för ansträngningarna för en lösning i Mellanöstern, genom sin roll i kvartetten, samarbete med Israel och den palestinska myndigheten, med Arabförbundet och andra regionala partner. EU är fullt engagerat i Annapolisprocessen för en tvåstatslösnig och bidrar med oförminskat finansiellt och budgetärt stöd till den palestinska myndigheten, och kapacitetsuppbyggnad, inbegripet genom utplacering av rättsliga experter och polis- och gränsförvaltningsexperter på plats. I Libanon tillhandahåller medlemsstaterna grundstommen i den fredsbevarande styrkan Unifil. Avseende Irak har EU stött den politiska processen, återuppbyggnaden och rättsstaten, inbegripet genom Eujust LEX-uppdraget.

Sedan 2003 har Iran varit en ökande källa till oro. Det iranska kärnkraftsprogrammet har varit föremål för den ena resolutionen efter den andra i FN:s säkerhetsråd och Internationella atomenergiorganet (IAEA). Utveckling av militär kärnvapenkapacitet skulle vara ett hot mot EU:s säkerhet och kan inte godtas. EU har lett en tvåspårsstrategi, där dialog och ökande påtryckningar kombineras, tillsammans med USA, Kina och Ryssland. Den höge representanten har lämnat ett långtgående erbjudande till Iran att återuppbygga förtroendet och engagemanget med det internationella samfundet. Om kärnkraftsprogrammet istället fortsätter, ökar behovet av ytterligare åtgärder till stöd för FN-processen. Samtidigt behöver vi arbeta med regionala länder, inbegripet Gulfstaterna, för att bygga regional säkerhet.

Den europeiska säkerhetsstrategin erkänner att Europa har säkerhetsintressen utöver sitt omedelbara grannskap. I det avseendet är Afghanistan särskilt oroande. Europa har ett långsiktigt åtagande att bringa stabilitet. EU:s medlemsstater ger ett avsevärt bidrag till Nato-uppdraget, och EU är engagerat för samhällsstyrning och utveckling på alla nivåer. EU:s polisuppdrag håller på att utvidgas. Dessa insatser kommer inte att bli framgångsrika utan fullt afghanskt egensansvar och stöd från grannländerna, i synnerhet Pakistan, men också Indien, Centralasien och Iran. De förbättrade utsikterna för goda förbindelser mellan Indien och Pakistan under senare år har varit ett positivt inslag i den strategiska balansräkningen.

Kopplingen mellan säkerhet och utveckling

I den europeiska säkerhetsstrategin och i det europeiska samförståndet om utveckling från 2005 erkänns det att hållbar utveckling inte kan komma till stånd utan fred och säkerhet och att det inte kommer att finnas någon hållbar fred utan utveckling och utrotning av fattigdomen. Hot mot folkhälsan, i synnerhet pandemier, undergräver utvecklingen ytterligare. Mänskliga rättigheter är en grundläggande del av ekvationen. I många konfliktområden eller tidigare konfliktområden måste vi ta itu med den förfärande användningen av sexuellt våld som ett vapen för hot och terror. Effektiv tillämpning av FN:s säkerhetsråds resolution 1820 om sexuellt våld i väpnade konflikter är avgörande.

Konflikt är ofta kopplad till staters bräcklighet. Länder som Somalia fastnar i en ond cirkel av svagt styre och återkommande konflikter. Vi har försökt att bryta detta, både genom utvecklingsbistånd och åtgärder för att säkerställa bättre säkerhet. Reformen av säkerhetssektorn och avväpning, demobilisering och återanpassning är en central del av stabilisering och återuppbyggnad efter en konflikt och har varit centrala inslag i våra uppdrag i Guinea-Bissau och Demokratiska republiken Kongo. Detta lyckas bäst när det görs i partnerskap med det internationella samfundet och lokala parter.

Hänsynslös exploatering av naturtillgångar är ofta en bakomliggande orsak till konflikt. Det råder ökande spänningar omkring vatten och råvaror vilket kräver multilaterala lösningar. Kimberleyprocessen och initiativet för öppenhet inom utvinningsindustrin erbjuder en nyskapande modell för att hantera detta problem.

Sjöröveri

Den europeiska säkerhetsstrategin framhåller sjöröveri som en ny dimension av organiserad brottslighet. Det är också ett resultat av att stater råkar i upplösning. Världsekonomin förlitar sig på sjövägar för 90 % av handeln. Sjöröveri i Indiska oceanen och Adenbukten har gjort frågan mer pressande under de senaste månaderna och påverkat sändningarna av humanitärt bistånd till Somalia. EU har reagerat, inbegripet med Atalanta, vårt första ESFP-uppdrag till sjöss, för att hindra sjöröveri utanför den somaliska kusten, tillsammans med drabbade länder och andra internationella aktörer, inbegripet Nato.

Handeldvapen och lätta vapen, klusterammunition och landminor

Under 2005 antog Europeiska rådet EU:s strategi för kampen mot olaglig anhopning av och handel med handeldvapen och lätta vapen och ammunition till dessa. I samband med dess tillämpning stöder EU FN:s handlingsprogram på detta område. EU kommer att fortsätta att utveckla verksamhet för att bekämpa de hot som uppkommer genom olagliga handeldvapen och lätta vapen.

EU har gett starkt stöd till idén om ett internationellt vapenhandelsfördrag och har beslutat att stödja den process som leder till dess antagande. EU är också en betydande bidragsgivare till åtgärder för bekämpning av minor. Det har aktivt stött och främjat Ottawakonventionen om antipersonella minor (truppminor) över hela världen. Oslokonventionen om klusterammunition, som överenskomms i Dublin i maj 2008, utgör ett viktigt steg för att reagera på de humanitära problem som orsakas av denna typ av ammunition, som utgör en väsentlig källa till oro för alla EU:s medlemsstater. Antagandet av ett protokoll om denna typ av ammunition inom ramen för FN som ingår av alla viktiga militärmakter skulle vara ett viktigt ytterligare steg.

III. EUROPA I EN VÄRLD I FÖRÄNDRING

Som ett svar på den ändrade säkerhetsmiljön behöver vi bli mer effektiva – sinsemellan, inom grannskapet och i hela världen.

A. Ett mer effektivt och kapabelt Europa

Vår kapacitet att ta itu med utmaningarna har utvecklats under de senaste fem åren och måste fortsätta att göra det. Vi måste förbättra vår konsekvens genom bättre institutionell samordning och mer strategiskt beslutsfattande. Bestämmelserna i Lissabonfördraget tillhandahåller en ram för att uppnå detta.

Att redan tidigt förhindra att hoten utvecklas till konfliktkällor måste utgöra kärnan för vårt agerande. I detta avseende är fredsbyggande och långsiktig fattigdomsminskning av stor betydelse. Varje situation kräver konsekvent användning av våra instrument, däribland politiska, diplomatiska, utvecklingsmässiga och humanitära instrument, reaktioner på kriser, samarbete inom ekonomi och handel samt civil och militär krishantering. Vi bör också bredda vår dialog och vår medlingskapacitet. Genom sina särskilda representanter utövar EU sitt inflytande i olika konfliktområden. Det civila samhället och de icke-statliga organisationerna spelar en viktig roll som aktörer och partner. Våra valövervakningsuppdrag under Europaparlamentets ledning utgör också ett viktigt bidrag.

Framgången med att ESFP utgör en integrerad del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken syns i den ständigt ökade efterfrågan på vårt stöd. Vårt uppdrag i Georgien har visat vad som kan uppnås om vi agerar gemensamt med den politiska vilja som krävs. Men ju mer komplicerade utmaningar vi ställs inför desto flexiblare måste vi vara. Vi behöver prioritera våra åtaganden i överensstämmelse med våra resurser. Insatsstyrkor och civila insatsgrupper har ökat vår kapacitet att reagera snabbt.

Lämpliga och effektiva ledningsstrukturer och högkvarterens kapacitet är av största vikt. Vår förmåga att förena civil och militär expertis från uppdragets tillkomst till planeringsstadiet och genomförandet måste förbättras. Vi håller på att utveckla denna del av ESFP genom inrättande av lämpliga administrativa strukturer, finansiella mekanismer och system. Det finns också utrymme för förbättring av utbildningen med utgångspunkt från Europeiska säkerhets- och försvarsakademien och det europeiska initiativet för utbyte av unga officerare, inspirerat av Erasmus.

Vi behöver fortsätta att integrera människorättsfrågor inom all verksamhet på detta område, inklusive ESFP-uppdrag, genom en metod som grundar sig på mänskliga resurser och som överensstämmer med begreppet för människors säkerhet. EU har erkänt kvinnors roll i fredsbyggnadsarbetet. Det är i detta sammanhang väsentligt att FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet samt FN:s säkerhetsråds resolution 1612 om barn och väpnade konflikter genomförs på ett verkningsfullt sätt.

När det gäller civila uppdrag måste vi kunna samla utbildad personal med olika kompetens och sakkunskap, placera ut dem och behålla dem i stridsområdet för en längre tid. Vi behöver full kompatibilitet mellan nationella kontingenter. Till stöd för detta har medlemsstaterna åtagit sig att upprätta nationella strategier för att tillhandahålla experter tillsammans med mer personal som kan sättas in som uppdragsstöd, inklusive budgetering och upphandling. Tillhandahållandet och anskaffandet av utrustning bör effektiviseras för att göra det möjligt att starta uppdragen i tid.

När det gäller militära uppdrag måste vi fortsätta att stärka våra insatser avseende kapaciteten på europeisk nivå såväl som det ömsesidiga samarbetet och arrangemangen för att fördela bördorna. Erfarenheten har visat att mer behöver göras, särskilt när det gäller nyckelkapaciteter såsom strategiska flygtransporter, helikoptrar, rymdtillgångar och övervakning till havs (mer detaljerad information ges i uttalandet om förstärkning av kapaciteterna). Dessa ansträngningar måste stödjas av en konkurrenskraftig och stabil försvarsindustri i hela Europa med större investeringar inom forskning och utveckling. Europeiska försvarsbyrån har drivit denna process med framgång sedan 2004 och bör fortsätta att göra det.

B. Större engagemang inom vårt grannskap

Den europeiska grannskapspolitiken har stärkt enskilda bilaterala förbindelser inom EU. Inom denna process behöver det nu skapas regional integrering.

Unionen för Medelhavsområdet som inleddes i juli 2008 tillhandahåller ett ny politisk möjlighet att fullfölja detta med våra grannar i söder genom en omfattande agenda som inkluderar bland annat säkerhet till havs, energi, vatten och migration. En viktig del kommer att bestå i hantering av hot mot säkerheten såsom terrorism.

Genom det östliga partnerskapet räknar man med en verklig gradvis förändring i förbindelserna med våra östliga grannar med en väsentlig förbättring av politiska och ekonomiska förbindelser samt handelsförbindelser. Målet är att stärka välstånd och stabilitet i dessa länder och sålunda även Europas säkerhet. Förslagen omfattar en stor mängd bilaterala och multilaterala samarbetsområden, inbegripet energisäkerhet och rörlighet för personer.

Varaktig stabilitet i vårt grannskap kommer att kräva fortsatta ansträngningar från EU tillsammans med FN, OSSE, USA och Ryssland. Våra förbindelser med Ryssland har försämrats under konflikten med Georgien. EU förväntar sig att Ryssland fullgör sina åtaganden på ett sätt som återställer det förtroende som är nödvändigt. Vårt partnerskap bör grundas på respekt för gemensamma värderingar, särskilt mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatsprincipen och marknadsekonomiska principer samt på gemensamma intressen och målsättningar.

Varaktiga ansträngningar behövs för att ta itu med konflikterna i Sydkaukasien, Republiken Moldavien och mellan Israel och arabstaterna. Här liksom annars kommer ett fullständigt åtagande tillsammans med USA att vara av största betydelse. I varje fall måste samtliga regionala aktörer förenas genom en varaktig lösning. Länder som Turkiet, Egypten, Jordanien, Saudiarabien och Qatar har spelat en allt större roll i området, vilket inte har varit fallet med Iran. Det finns en särskild möjlighet att arbeta med Turkiet, även genom Civilisationernas allians.

C. Partnerskap för effektiv multilateralism

Den europeiska säkerhetsstrategin uppmanar Europa att bidra till en effektivare multilateral ordning i världen. Sedan 2003 har vi stärkt våra partnerskap i strävan att uppnå detta mål. Europas viktigaste partner inom detta och andra områden är USA. På de områden vi har arbetat tillsammans har Europeiska unionen och Förenta staterna varit en överväldigande kraft till förmån för det godas sak i världen.

FN utgör toppen inom det internationella systemet. Allt som EU har gjort på säkerhetsområdet har kopplats till FN:s mål. EU arbetar nära inom viktiga insatsområden, däribland Kosovo, Afghanistan, Demokratiska republiken Kongo, Sudan/Darfur, Tchad och Somalia, och har förbättrat de institutionella förbindelserna i enlighet med EU:s och FN:s gemensamma förklaring från 2007. Vi stöder alla de sexton fredsbevarande FN-operationer som för närvarande pågår.

EU och Nato har arbetat bra tillsammans på plats i Balkan och i Afghanistan även om de formella förbindelserna inte har framskridit. Vi behöver stärka detta strategiska partnerskap med tanke på våra gemensamma säkerhetsintressen med bättre operativt samarbete, fullständig respekt för båda organisations oberoende beslutsfattande och fortsatt arbete med militära kapaciteter. Sedan 2003 har vi fördjupat vårt partnerskap med OSSE, särskilt i Georgien och Kosovo.

Vi har avsevärt utvidgat vår förbindelse med Kina. Med Kanada och Japan finns nära band sedan länge. Ryssland förblir en viktig partner när det gäller globala frågor. Det finns fortfarande utrymme att åstadkomma mer inom vår förbindelse med Indien. Förbindelserna med andra partner inklusive Brasilien, Sydafrika och, inom Europa, Norge och Schweiz, har utökats avsevärt sedan 2003.

EU arbetar på ett närmare plan med regionala organisationer och i synnerhet med Afrikanska unionen. Genom den gemensamma EU-Afrika-strategin stöder vi förbättrad afrikansk kapacitet med avseende på krishantering, inklusive beredskapsstyrkor och tidig varning. Vi har fördjupat våra förbindelser med de centralasiatiska partnerna genom den strategi som antogs 2007, med en förstärkt politisk dialog och arbete med till exempel vatten-, energi-, rättsstats- och säkerhetsfrågor. På annat håll har EU utvecklat åtaganden med Asean, om regionala frågor såsom Burma, med SAARC och Latinamerika. Vår erfarenhet ger EU en särskild roll när det gäller att främja regional integration. Då andra försöker efterlikna oss alltefter sina särskilda omständigheter bör vi ge dem vårt stöd.

Det internationella systemet som bildades i slutet av andra världskriget utsätts för påtryckningar från flera håll. Representationen i de internationella institutionerna har ifrågasatts. Lagligheten och effektiviteten behöver förbättras och beslutsfattandet i multilaterala forum måste effektiviseras. Detta innebär att beslut i större omfattning måste fattas gemensamt och att ett större intresse för andra skapas. På gemensamma problem finns endast gemensamma lösningar.

Huvudprioriteringar är klimatförändringarna och fullföljandet av Doha-rundan i WTO. EU driver förhandlingar om ett nytt internationellt avtal avseende den första av dessa och måste använda alla medel för att uppnå ett ambitiöst resultat i Köpenhamn 2009. Vi bör fortsätta reformen av FN-systemet som inleddes 2005 och låta säkerhetsrådet behålla sin centrala roll och sin primära ansvarighet för upprätthållandet av internationell fred och säkerhet. Internationella brottmålsdomstolen bör utveckla sin effektivitet parallellt med EU:s ansträngningar att förstärka den internationella rättvisan och mänskliga rättigheter. Vi behöver forma IMF och andra finansiella institutioner efter dagens verklighet. G8 bör förändras. Vi måste fortsätta våra gemensamma ansträngningar att uppnå millennieutvecklingsmålen.

Dessa frågor är gränsöverskridande och rör såväl inrikes- som utrikespolitiken. De visar verkligen mer än någonsin tidigare vilket ansvar suveräniteten medför. Med respekt för grundläggande mänskliga rättigheter bör EU fortsätta att främja det avtal som nåddes vid FN:s världstoppmöte 2005 enligt vilket vi har ett gemensamt ansvar när det gäller att skydda befolkningarna från folkmord, krigsförbrytelser, etnisk rensning och brott mot mänskligheten.

* * *

Det är väsentligt att det offentliga stödet för vårt globala engagemang bibehålls. I moderna demokratier där medier och den allmänna opinionen är centrala för politikens utformning är det folkliga engagemanget viktigt för upprätthållandet av vårt engagemang utomlands. Vi placerar ut polis, juridiska experter och soldater i instabila områden runt om i världen. Det åligger regeringarna, parlamenten och EU-institutionerna att sprida hur detta bidrar till säkerheten på hemmaplan.

För fem år sedan lade den europeiska säkerhetsstrategin fram en vision om hur EU skulle bli en kraft för en rättvisare, tryggare och mer enad värld. Vi har nått långt i den riktningen. Men vår omvärld förändras snabbt med framväxande hot och maktskiften. Om vi ska kunna bygga ett säkert Europa i en bättre värld måste vi göra mer för att påverka händelseutvecklingen, och vi måste göra det nu.